

КОНЦЕПЦІЯ

проекту Закону України “Про управління відходами видобувної промисловості”

Загальна частина

З кожним роком в Україні стає все більш актуальною проблема з накопиченням та утилізацією відходів видобувної промисловості. Найпоширенішим способом поводження з такими відходами в Україні є розміщення їх у відвали, шламосховища, хвостосховища, полігони та інші накопичувачі. Такий спосіб зберігання займає землі, в тому числі й родючі, та досить часто є джерелом забруднення повітря, ґрунтів, підземних вод.

Великі обсяги утворення відходів видобувної промисловості зумовлені тим, що часто кількість корисних копалин становить лише невелику частку загальної маси видобутого матеріалу. Обсяги їх утворення в Україні є найвищими серед європейських держав. Такі накопичення залишились ще з часів СРСР та з кожним роком зростають, в тому числі й через те, що держава ніколи не опікувалась питанням комплексного поводження з відходами видобувної галузі, не стимулювала суб'єктів поводження з ними до пошуку альтернативних шляхів поводження з ними - утилізації, використання замість первинних ресурсів тощо.

Слід також враховувати, що деякі видобувні підприємства мають досить тривалий цикл відпрацювання певного ресурсу для видобутку, через що виникає необхідність такого ж тривалого зберігання відходів (які не шкодять людині та екології), для майбутнього засипання відпрацьованих порожнин. Таке накопичення та зберігання є невід'ємною частиною виробничого процесу.

При цьому, видобувна промисловість грає важливу роль для економіки України та становить майбутнє для промислового розвитку та

економічного підйому країни, оскільки природні ресурси є початковою ланкою в ланцюгу виробництва конкурентоспроможного продукту.

Від надання надр у користування для видобування держава отримує рентні платежі, інші опосередковані податки з добувного бізнесу. Не слід забувати й про соціальну складову у вигляді робочих місць та інвестування в регіони присутності видобувних підприємств.

Отже, при регулюванні управління відходами видобувної галузі потрібно виходити з принципів концепції сталого розвитку, тобто необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних економічних потреб країни та її громадян і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Сфера поводження з відходами добувної промисловості також вимагає приведення нормативної бази у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

Україна підписала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом та взяла на себе зобов'язання з впровадження положень (Рамкової) Директиви № 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості та внесення змін і доповнень до Директиви № 2004/35/ЄС.

Директива 2006/21/ЄС передбачає заходи, процедури та гарантії для попередження та зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на навколишнє середовище, зокрема воду, повітря, ґрунти, фауну, флору та ландшафт, а також будь-яку загрозу, що може виникнути в зв'язку з цим, для здоров'я населення, в результаті управління відходами від видобувних галузей промисловості.

Завдання та мета проекту

Завдання законопроекту – забезпечити єдине, сучасне та співставне з європейськими принципами нормативно–правове регулювання в сфері управління відходами, і через його реалізацію поступово зменшити негативний вплив на навколишнє природне середовище.

Проект має на меті врегулювати ризики, що пов’язані з відходами видобувної промисловості. По-перше, це врегулювання питання особливого поводження з відходами видобувної промисловості що містять небезпечні хімічні речовини. По-друге, це врегулювання ризиків, що пов’язані зі стійкістю та безпечністю споруд для накопичення відходів видобувної промисловості.

Одним з важливих завдань проекту також є встановлення відповідальності операторів відходів видобувної промисловості, та встановлення гарантій відшкодування останніми шкоди, що може бути завдана навколишньому середовищу, зокрема завдяки інституту фінансової гарантії.

Імплементация до національного законодавства положень норм актів Європейського Союзу сприятиме вирішенню питання щодо модернізованого підходу до накопичення та утилізації відходів видобувної галузі.

Шляхи досягнення

Розробити та прийняти окремий єдиний законодавчий акт, який міститиме в собі адаптовані до українських реалій та українського законодавства положення Директиви 2006/21/ЕС.

В проекті пропонується визначити :

- **облік та регулювання державою процесів поводження з відходами видобувної промисловості** шляхом видачі дозволів на місце (споруду) для зберігання відходів;
- **контроль держави за поводженням з відходами видобувної промисловості на всіх етапах, від їх утворення до закриття місця розміщення** - шляхом розробки та затвердження порядку проведення заходів по контролю та моніторингу впливу на навколишнє природне середовище, плану закриття місця (споруди) для відходів видобувної промисловості; встановлення відповідальності операторів здійснювати контроль за станом місць чи об'єктів утворення, відновлення та видалення власних відходів;
- **чітка класифікація місць (споруд) для зберігання відходів видобувної промисловості, затвердження Класифікатора місць (споруд) для відходів видобувної промисловості з конкретизованими вимогами;**
- **планування управління відходами**, що включає обов'язкові плани для всіх операторів споруд для накопичення відходів. Метою плану управління відходами повинно бути: попередження або зменшення виробництва відходів та їхнього негативного впливу; забезпечення утилізації видобувних відходів шляхом рециклінгу, повторного використання або відновлення таких відходів, де це є доцільним з точки зору захисту навколишнього природного середовища відповідно до існуючих стандартів щодо навколишнього природного середовища; забезпечення короткострокового та довгострокового безпечного розміщення відходів;
- **підвищені вимоги та фінансову гарантію для відходів категорії А, які становлять особливий ризик для навколишнього середовища та здоров'я людей.** Так за розміщення відходів в місцях (спорудах) для відходів категорії А (становлять особливий ризик для

навколишнього середовища та здоров'я людей), передбачена фінансова гарантія, яка спрямовується до Фонду управління видобувними відходами в порядку, передбаченому Бюджетним кодексом України;

- **механізми попередження значних аварій, погіршення стану водних ресурсів, забруднення повітря та ґрунту;**
- **перехідні та прикінцеві положення, в яких передбачити об'єднання зусиль держави та інших суб'єктів поводження з відходами видобувної для розробки програм поводження та утилізації накопичених відходів (які не є небезпечними), які передбачатимуть застосування найкращих доступних технологій, впровадження новітніх способів видалення/відновлення відходів видобувної промисловості та розумний строк введення нових норм в дію.**

Очікувані результати

Прийняття Закону України “Про управління відходами видобувної промисловості” вирішить глобальну проблему з накопиченням та утилізацією відходів видобувної галузі, покращить стан навколишнього природного середовища, зменшить шкідливий вплив на здоров'я населення, знизить обсяг накопичення відходів.